

Maria Tenhemelopneming

Het hoogfeest van Maria Tenhemelopneming dat wij op 15 augustus vieren, is het vierde grote feest in het jaar van de Kerk na Kerstmis, Pasen en Pinksteren. Wij vieren dat Maria met ziel en lichaam ten hemel is opgenomen.

De nieuwe catechismus van de Katholieke Kerk zegt: De Tenhemelopneming van Maria is een bijzondere deelname aan de verrijzenis van haar Zoon en een vooruitlopen op de verrijzenis van de andere christenen (nr. 966). In 1950 werd de Tenhemelopneming van Maria een dogma, een kerkelijk leerstuk van de hoogste rang dat katholieken gehouden zijn te geloven – maar er gaat een lange geschiedenis aan vooraf die al in de 5^e eeuw begint, in het Oosten waar de hele Mariaverering haar wortels heeft.

De volkse verering van de Moeder Gods, die er vanaf het begin is geweest, krijgt een kerkelijke erkenning op het Concilie van Ephese (431) dat Maria erkende als de Theotokos (in het Grieks), Mater Dei (in het Latijn), Moeder Gods.

Maria had niet de mens Jezus, maar de Godmens Jezus gebaard. Door deze officiële erkenning heen is er een apocriefe literatuur waarin de parallel Eva – Maria wordt doorgetrokken van Adam en de tweede Adam (Christus) waarover Paulus al spreekt. De band van Maria is zo hecht met Christus dat die niet door dood kan worden verbroken. Haar lichaam gaat niet tot ontbinding over maar wordt bij Christus in het paradijs opgenomen, zo gelooft men.

Begin 5^e eeuw verschijnt er een boek *De Transitu Beatae Mariae Virginis (BMV)* oorspronkelijk in het Syrisch. Over de overgang van Maria van dit leven naar het andere. Dan is in Syrië al een gedachtenis van de Moeder Gods als feest bekend, een feest dat zich onder invloed van het Concilie van Ephese over het hele Oosten verspreidt en de voorganger is van het feest van de koimesis (het ontslapen van Maria) zoals de Grieken het noemen ofwel de dormitio in het Latijn.

De apocriefe geschriften noemen eensgezind Jeruzalem als de plaats waar Maria gestorven is en waar de orthodoxen aan de voet van de Olijfberg het zogenaamde graf van Maria in een grot vereren. Volgens een andere traditie is Efese, in het huidige Turkije, de plaats van het ontslapen van Maria.

In diezelfde eeuw ±434 is in Jeruzalem op 15 augustus het feest bekend van Maria Theotokos. Iets later wordt deze gedachtenis tot die van het heengaan van Maria uit dit aardse leven en haar overgang naar de hemelse glorie.

In het Westen is pas eind 6^e eeuw Gregorius van Tours de eerste Westerse schrijver die het eerder genoemde boek *De Transitu BMV* blijkt te kennen.

In Rome is het feest van 15 augustus rond 650 door Paus Theodorus ingevoerd, die tot de clerus van Jeruzalem had behoord.

De uit Syrië afkomstige Paus Sergius heeft een aantal jaren later op het feest van de Dormitio van de Moeder Gods een processie ingesteld, zoals in een document wordt vermeld.

Een belangrijke getuigenis van het geloof van de Kerk van Rome is het gebed Veneranda van dezelfde Paus: “Eerbiedwaardig is in onze ogen, Heer, het feest van deze dag waarop de Heilige Moeder Gods de tijdelijke dood onderging maar niet door de banden van de dood kon worden weerhouden omdat zij uw Zoon, onze Heer, heeft gebaard die uit haar het vlees heeft aangenomen”.

Onder Karel de Grote (9^e eeuw) wordt de Romeinse liturgie in het hele Rijk ingevoerd en daarmee ook dit feest over het hele Westen verbreid.

Daarna treedt er enige stilstand op rond het gegeven, vooral onder invloed van Paschasius Radbertus, omdat de H.Schrift niets over het lot van Maria's lichaam meedeelt. Wel wordt aan de onbederfelijke ervan vastgehouden.

Theologische twijfels belemmeren niet het geloof van het volk en dat wordt in de 12^e eeuw bevestigd door een theologisch werk, De Assumptione BMV waar gezaghebbende schrijvers als Abelard en Hugo van St. Victor mee instemmen, alsook in de 13^e eeuw de theologen van de hoogscholastiek.

Schriftuurlijke aanknopingspunten vinden we in Genesis 3,15 “vijandschap sticht ik tussen u en de vrouw, tussen uw kroost en het hare”. Maria is de nieuwe Eva, de begenadigde (Lc. 1,28), de gezegende onder de vrouwen (Lc. 1,42), van nu af prijzen alle geslachten mij zalig (Lc. 1,48), brieven van Paulus (1 Kor. 15,20-26 etc.), Apocalyps (11, 19a; 12,1-6a). Ook in het Oude Testament het Hooglied en de Psalmen (ps. 45 o.a.).

Het feest werd dus gevierd over de hele Kerk maar er was nog geen zekerheid omtrent de lichamelijke Tenhemelopneming.

Op het 1^e Vaticaans Concilie (1870) was er al een petitie van 200 bisschoppen om een dogmatische definitie. Die vond haar bekroning in de dogmaverklaring door Paus Pius XII op Allerheiligen, 1 november, 1950.

Zo zien we hoe door de eeuwen heen dit geloofsgegeven ontstaan is, vorm heeft gekregen en na 1500 jaar bevestigd is waardoor het niet meer zweeft maar in de kern verankerd ligt in de geloofsleer van de Kerk.

Trouwens ook de orthodoxe kerken van het Oosten kennen het feest en vieren het met ons op 15 augustus.

De belofte van Pasen is in de Tenhemelopneming van Maria bevestigd en zo ook onze toekomst.

15 Augustus is het feest van de triomf van Gods' menslievende genade.

Pastoor R.Wagenaar